

Rekomendacijos dėl valstybės tarnautojo nušalinimo nuo pareigų

Atnaujinta 2025 m.

Taikoma:

- karjeros valstybės tarnautojams
- pakaitiniams valstybės tarnautojams
- politinio asmeninio pasitikėjimo valstybės tarnautojams
- valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vadovams

NUŠALINIMAS

Valstybės tarnybos įstatymo (toliau - VTĮ) 29 str.

Darbo kodeksas (toliau – DK) 49 str.

Tiek savo iniciatyva, tiek gavęs teisėsaugos institucijų privalomai vykdyti nurodymą, **sprendimą dėl nušalinimo priima į pareigas priimantis (arba jo įgaliotas) asmuo**, o kai valstybės tarnautoją į pareigas priima Seimas, Vyriausybė, savivaldybės taryba, – atitinkamai Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko, savivaldybės tarybos sprendimu

Privalomai

Pasirinktinai

Privalomas nušalinimas

Sprendime nušalinti valstybės tarnautoją nuo pareigų turi būti nurodytas laikotarpis, kuriam valstybės tarnautojas nušalinamas nuo pareigų, nušalinimo priežastys, teisinis pagrindas, sprendimo apskundimo tvarka ir terminai.

VTĮ 29 str. 1 d. nustato, kad valstybės tarnautojas nuo pareigų **privalo** būti nušalintas nuo pareigų, kai:

1. Nėra pareigų, į kurias valstybės tarnautojas gali būti perkeltas Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka uždraudus jam dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, arba kai valstybės tarnautojas nesutinka būti perkeltas į kitas pareigas. Kai nėra pareigų, į kurias valstybės tarnautojas gali būti perkeltas Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka uždraudus jam dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, valstybės tarnautojas nušalinamas nuo pareigų Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka atliekamo patikrinimo laikotarpiui.

bei Darbo kodekso nustatytais atvejais. DK 49 str. nustato šiuos atvejus, kai darbuotojas **privalo** būti nušalintas nuo pareigų:

2. Jeigu darbuotojas pasirodė darbe apsvaigęs nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų, darbdavys tą dieną (pamainą) jį nušalina nuo darbo, neleisdamas jam dirbti ir nemokėdamas darbo užmokesčio.
 - *esant šioms aplinkybėms, valstybės tarnautojo neblaivumo faktas turėtų būti fiksuojamas vadovaujantis VDI metodinėmis rekomendacijomis.*
 - *reikia pradėti tarnybinio nusižengimo procedūrą.*
3. Darbdavys taip pat raštu nušalina darbuotoją nuo darbo, neleisdamas jam dirbti ir nemokėdamas darbo užmokesčio, pagal pareigūnų arba organų, kuriems įstatymai suteikia nušalinimo teisę, rašytinį reikalavimą iki trijų mėnesių. Jame turi būti nurodyta, kuriam laikui darbuotojas nušalinamas, nušalinimo priežastis ir teisinis pagrindas.
 - *Pagal Baudžiamojo proceso kodekso normas, laikinas nušalinimas nuo pareigų (BPK 157 str.) yra viena iš šiuo įstatymu numatytų procesinės prievartos priemonių (BPK III dalies „Procesinės prievartos priemonės“ XII skyrius „Kitos procesinės prievartos priemonės“), kuri gali būti taikoma pradėjus ikiteisminį tyrimą arba perdavus baudžiamąją bylą į teismą. BPK 157str. nustatyta, kad nusikalstamos veikos tyrimo metu ikiteisminio tyrimo teisėjas, gavęs prokuroro prašymą, nutartimi turi teisę laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla, jei tai būtina, kad būtų greičiau ir nešališkiau ištirta nusikalstama veika ar užkiršta įtariamajam galimybė daryti naujas nusikalstamas veikas. Kai byla perduota į teismą, dėl laikino nušalinimo nuo pareigų ar laikino teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymo nusprendžia teismas, kurio žinioje yra byla.*
 - *Laikinas nušalinimas nuo pareigų ar laikinas teisės užsiimti tam tikra veikla sustabdymas negali trukti ilgiau kaip šešis mėnesius. Prireikus šios priemonės taikymas gali būti pratęstas dar iki trijų mėnesių. Pratęsimų skaičius neribojamas.*
 - *Nutartis laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų siunčiama įtariamojo darbdaviui vykdyti. Nesutinkant su paskirta procesine prievartos priemone, skundžiamas ne darbdavio sprendimas, bet sprendimas (nutartis), kuria pritaikyta procesinė prievartos priemonė. Nutartį*

laikinais nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla, taip pat nutartį pratęsti šios priemonės taikymo terminą per septynias dienas nuo nutarties paskelbimo įtariamajam dienos įtariamasis ar jo gynėjas gali apskųsti aukštesniajam teismui. Šio teismo priimta nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

- Paprastai ikiteisminio tyrimo pareigūnas nurodo įstaigai, ar reikalinga pradėti tarnybinio nusižengimo procedūrą. Tokio nurodymo negavus, rekomenduotina kreiptis į ikiteisminio tyrimo pareigūną, prašant informacijos apie konkretaus valstybės tarnautojo veiksmus/neveikimą dėl pareigų vykdymo. Gavus informaciją, jog valstybės tarnautojas įtariamasis dėl netinkamo pareigų vykdymo - pradėti tarnybinio nusižengimo procedūrą.*

- Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną, siekiant užtikrinti darbuotojų ir trečiųjų asmenų sveikatos apsaugą, darbdavys privalo darbuotojui, kurio sveikatos būklė kelia grėsmę kitų darbuotojų sveikatos saugumui, motyvuotu raštu pasiūlyti dirbti nuotoliniu būdu. Darbdavio pasiūlyme darbuotojui dirbti nuotoliniu būdu turi būti nurodyta siūlymo dirbti nuotoliniu būdu priežastis, terminas ir teisinis pagrindas. Darbuotojas per vieną darbo dieną privalo raštu informuoti darbdavį apie sutikimą dirbti nuotoliniu būdu. Darbuotojui nesutikus dirbti nuotoliniu būdu ar nepateikus darbdaviui atsakymo į darbdavio pasiūlymą dirbti nuotoliniu būdu, darbdavys ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo termino darbuotojo atsakymui į darbdavio pasiūlymą pateikti dienos raštu nušalina darbuotoją nuo darbo, neleisdamas jam dirbti ir nemokėdamas darbo užmokesčio. Darbdavio sprendime nušalinti darbuotoją nuo darbo turi būti nurodyta, kuriam laikui darbuotojas nušalinamas, nušalinimo priežastis ir teisinis pagrindas.

Gali būti nušalintas

VTĮ 59 str. 2 d. nustato šiuos atvejus, kai darbuotojas **gali** būti nušalintas nuo pareigų:

- Iš turinčio įgaliojimus pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą pareikšti įtarimus ar kaltinimus pareigūno gaunama informacija, kad valstybės tarnautojas įtariamasis ar kaltinamas tyčinio nusikaltimo padarymu arba įtariamasis ar kaltinamas nusikaltimo arba baudžiamojo nusižengimo valstybės tarnybai ar viešiesiems interesams padarymu. Šiuo atveju, įvertinus valstybės tarnautojo einamų pareigų pobūdį, atliekamas funkcijas ir kitas svarbias aplinkybes, dėl kurių tolesnis jo pareigų ėjimas būtų nesuderinamas su pareikštais įtarimais ar kaltinimais, valstybės tarnautojas gali būti nuo pareigų nušalinamas iki 3 mėnesių. Prireikus šios priemonės taikymas gali būti pratęstas vienam mėnesiui. Pratesimų skaičius neribojamas, bet visais atvejais nušalinimas nuo pareigų negali trukti ilgiau kaip iki baudžiamojo proceso pabaigos. Pažymėtina, kad šiuo pagrindu nušalintas nuo pareigų valstybės tarnautojas su jo sutikimu gali būti laikinai perkeltas į lygiavertes ar žemesnes valstybės tarnautojo pareigas, jei toks perkėlimas neprieštarauja nušalinimo nuo pareigų tikslui.

- BK 11 str. nustato, kad nusikaltimas ar baudžiamasis nusižengimas yra tyčinis, jeigu jis padarytas tiesiogine ar netiesiogine tyčia. Nusikaltimas ar baudžiamasis nusižengimas yra padarytas tiesiogine tyčia, jeigu: 1) jį darydamas asmuo suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir norėjo taip veikti; 2) jį darydamas asmuo suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį, numatė, kad dėl jo veikimo ar neveikimo gali atsirasti šiame kodekse numatyti padariniai, ir jų norėjo. Nusikaltimas ar baudžiamasis nusižengimas yra padarytas netiesiogine tyčia, jeigu jį darydamas asmuo suvokė pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį, numatė, kad dėl jo veikimo ar neveikimo gali atsirasti šiame kodekse numatyti padariniai, ir nors jų nenorėjo, bet sąmoningai leido jiems atsirasti.*

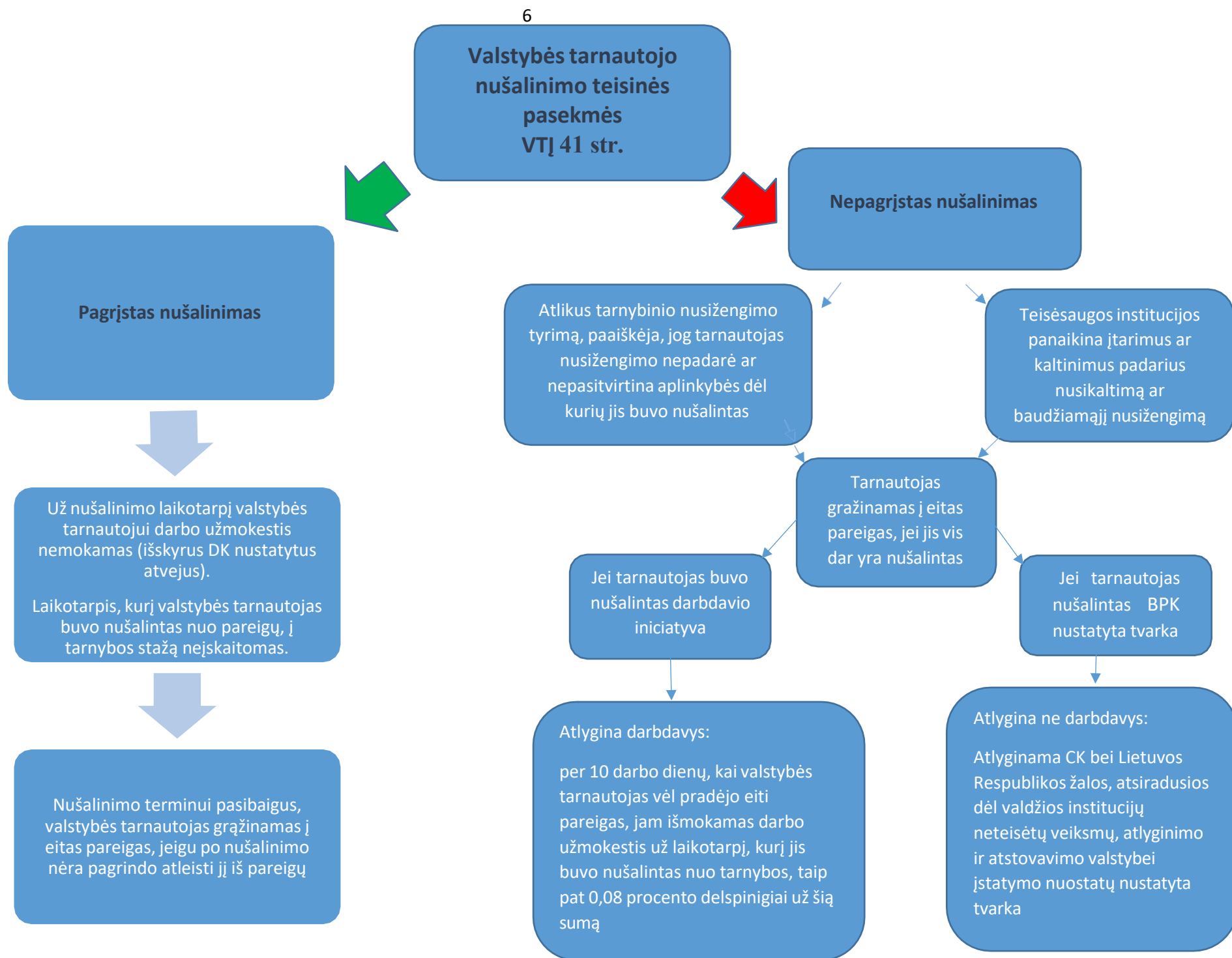
- *BK XXXIII skyrius nustato atsakomybę už nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, prie šio pobūdžio nusikalstamų veikų priskiriant kyšininkavimą, prekybą poveikiu, papirkimą, piknaudžiavimą, neteisėtą teisių į daiktą įregistravimą, tarnybos pareigų neatlikimą.*
 - *Už nurodytų nusikaltimų tyrimą yra atsakingos atitinkamos teisėsaugos institucijos, todėl tik gavus informaciją iš šių institucijų galimas nušalinimas.*
2. dėl valstybės tarnautojo yra pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas ar tarnybinis patikrinimas ir valstybės tarnautojas toliau eidamas pareigas trukdo ar siekia paveikti tarnybinio nusižengimo tyrimo ar tarnybinio patikrinimo eigą ar rezultatus. Šiuo atveju valstybės tarnautojas nuo pareigų nušalinamas tarnybinio nusižengimo tyrimo ar tarnybinio patikrinimo laikui (į šį terminą neįskaitomas valstybės tarnautojo laikinojo nedarbingumo ar atostogų laikas);
 3. tarnybinio nusižengimo tyrimas ar tarnybinis patikrinimas atliekamas dėl veikos, už kurią valstybės tarnautojas gali būti atleistas iš pareigų. Šiuo atveju valstybės tarnautojas nuo pareigų nušalinamas tarnybinio nusižengimo tyrimo ar tarnybinio patikrinimo laikui (į šį terminą neįskaitomas valstybės tarnautojo laikinojo nedarbingumo ar atostogų laikas).
 - *Atkreiptinas dėmesys, kad tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų gali būti skiriama už šiurkštų tarnybinį nusižengimą, taip pat už kitą tarnybinį nusižengimą, jei prieš tai valstybės tarnautojui nors kartą per paskutinius 12 mėnesių buvo taikyta tarnybinė nuobauda – griežtas papeikimas.*
 - *Atkreiptinas dėmesys, esant pagrindui manyti, kad valstybės tarnautojas padarė tarnybinį nusižengimą, už kurį gali būti paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš valstybės tarnautojo pareigų, komisiją sudaryti būtina.*
 - *Nušalinimo terminas neturi būti ilgesnis nei tarnybinio nusižengimo tyrimo procedūra.*

Kiti nušalinimo klausimai

Nušalinant valstybės tarnautoją nuo pareigų priimamas sprendimas, kuriame turi būti nurodytas laikotarpis, kuriam valstybės tarnautojas nušalinamas nuo pareigų, nušalinimo priežastys, teisinis pagrindas, sprendimo apskundimo tvarka ir terminai.

Kai valstybės tarnautojas, nuo pareigų nušalintas nepagrįstai ar nepasitvirtinus aplinkybėms, lėmusiems nušalinimą, jis grąžinamas į eitas pareigas, jeigu valstybės tarnautojas nušalinimo nuo pareigų laikotarpiu buvo perkeltas į kitas valstybės tarnautojo pareigas, jam išmokamas darbo užmokesčio skirtumas už laikotarpį, kurį jis buvo nušalintas nuo pareigų.

-

Neblaivumo ir/ar apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų nustatymo rekomenduotina procedūra

VTĮ ir su juo susiję teisės aktai nenustato nušalinimo nuo darbo dėl neblaivumo ir/ar apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų (toliau – psichiką veikiančios medžiagos) procedūrų. Prašome naudotis VDI rekomendacijomis:

Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, valstybės tarnautojų ir Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme nurodytų valstybės pareigūnų (toliau – darbuotojai) iškvėptame ore, kraujyje ir kituose organizmo skysčiuose leidžiama etilo alkoholio koncentracija darbo metu – 0,2 promilės. Jeigu alkoholis vartotas pagal protokolo reikalavimus arba alkoholio vartojimas susijęs su gamybos, technologiniu ar kitais procesais, kurių metu alkoholis vartotas pagal darbdavio nustatytus reikalavimus vietiniuose (lokaliniuose) norminiuose teisės aktuose, darbuotojų biologinėse organizmo terpėse leidžiama etilo alkoholio koncentracija darbo metu – 0,4 promilės.

Valstybinė darbo inspekcija siūlo darbdaviams naudoti Nušalinimo nuo darbo dėl neblaivumo ar apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų akto pavyzdinę formą: <https://vdi.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/0HWVpaHu82o.pdf>

Prieš pradėdant nušalinimo nuo darbo dėl neblaivumo ir/ar apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų (toliau – psichiką veikiančios medžiagos) procedūrą:

Rekomenduojama įvertinti požymius, kuriems esant galima įtarti, kad asmuo yra neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų:

- iš burnos sklindantis alkoholio kvapas;
- neadekvati elgsena (susijaudinęs, dirglus, agresyvus, vangus ir kiti požymiai);
- nerišli kalba;
- nekoordinuoti judesiai, nestabili laikysena;
- kitus požymius.

Nušalinimo aktą rekomenduojama surašyti ir pasirašyti įstaigos vadovui arba kitam įgaliotam asmeniui, dalyvaujant ne mažiau kaip dviem įstaigos darbuotojams.

Nušalinimo akte rekomenduojama nurodyti:

- pagrindą (pavyzdžiui, tarnybinis pranešimas ar kita informacija), dėl kurio kilo įtarimas, kad darbuotojas yra neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų;
- požymius, kuriems esant kilo įtarimas, kad darbuotojas yra neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų.

Susipažinus su Nušalinimo aktu, nušalinamam darbuotojui siūloma jame pasirašyti nurodant apie savo sutikimą ar nesutikimą su nušalinimu nuo darbo dėl neblaivumo ar apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų.

Rekomenduojama, kad nušalinamas darbuotojas įstaigos vadovo arba kito įgalioto asmens raštišku nurodymu nedelsdamas raštu paaiškintų neblaivumo ar apsvaigimo aplinkybes. Paaiškinimas pridedamas prie Nušalinimo akto.

Apie nušalinamo darbuotojo atsisakymą susipažinti su Nušalinimo aktu ar/ir pasirašyti Nušalinimo aktą, ar/ir pateikti paaiškinimą arba atsisakymą vykti atlikti medicininę apžiūrą pažymima pačiame Nušalinimo akte.

DARBUOTOJŲ NEBLAIVUMO IR APSVAIGIMO NUSTATYMAS

Darbuotojų neblaivumo ir apsvaigimo nustatymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 18 d. nutarimas Nr. 503 „Dėl transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo ar apsvaigimo nustatymo taisyklių patvirtinimo ir leidžiamos etilo alkoholio koncentracijos darbo metu nustatymo“ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.275868/asr>

Vadovaujantis šiuo nutarimu, įtarus, kad darbuotojas neblaivus, metrologiškai patikrintomis specialiosiomis techninėmis priemonėmis darbdavys turi teisę patikrinti alkoholio koncentraciją darbuotojo iškvėptame ore.

Atvejai, kai etilo alkoholio koncentracija darbuotojo iškvėptame ore yra didesnė už leidžiamą, užregistruojami tam skirtame žurnale.

Žurnale nurodomi šie duomenys:

- metrologiškai patikrintos specialiosios techninės priemonės, kuria tikrinama alkoholio koncentracija darbuotojo iškvėptame ore, markė, modelis, numeris;
- specialiosios techninės priemonės metrologinės patikros data ir jos galiojimo data;
- alkoholio koncentracijos darbuotojo iškvėptame ore tikrinimo data ir tikslus laikas (valanda ir minutės);
- asmens, kuris atliko tikrinimą, vardas, pavardė, pareigos ir parašas;
- tikrinto darbuotojo vardas, pavardė, gimimo data, parašas, patvirtinantis, kad jis susipažino su tikrinimo rezultatais. Jeigu tikrintas darbuotojas atsisako pasirašyti susipažinti su tikrinimo rezultatais, asmuo, kuris atliko tikrinimą, tai pažymi žurnale;
- tikrinimo rezultatai (skaičiais ir žodžiais).

Kai darbdavys ar jo įgaliotas asmuo atlikti darbuotojo tikrinimo neturi galimybės arba to padaryti objektyviai neįmanoma, darbuotojo neblaivumas nustatomas siunčiant darbuotoją atlikti medicininės apžiūros.

Siuntime privaloma nurodyti:

- asmens sveikatos priežiūros įstaigos, į kurią siunčiamas darbuotojas atlikti medicininės apžiūros, pavadinimą ir adresą;
- darbdavio, išrašiusio siuntimą, ir jo įgalioto asmens, kai šis pristato darbuotoją į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, vardą, pavardę, pareigas, darbovietės pavadinimą, adresą ir kodą;
- siunčiamojo darbuotojo vardą, pavardę ir gimimo datą;
- siuntimo priežastį (bendros asmens būklės įvertinimo išvadą, jeigu vertinta, tikrinimo, jeigu atliktas, rezultatus);
- darbuotojo pristatymo į asmens sveikatos priežiūros įstaigą datą ir tikslų laiką (valandą ir minutes).

Siuntimas dėl asmens neblaivumo ar apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo surašomas ir į asmens sveikatos priežiūros įstaigą darbuotojas pristatomas ne vėliau kaip per valandą nuo darbuotojo neblaivumo arba požymių, pagal kuriuos galima įtarti, kad darbuotojas yra apsvaigęs nustatymo momento.

Darbuotoją medicininei apžiūrai atlikti į asmens sveikatos priežiūros įstaigą pristato darbdavys pats ar jo įgaliotas asmuo. Siuntimas pateikiamas medicinos specialistui, atliksiančiam pristatyto kito asmens medicininę apžiūrą.

Darbdaviai, siuntę darbuotoją atlikti medicininės apžiūros, atlygina medicininės apžiūros išlaidas asmens sveikatos priežiūros įstaigai jų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos sutarta tvarka per 10 darbo dienų nuo darbuotojo medicininės apžiūros atlikimo akto gavimo. Jeigu asmens sveikatos priežiūros įstaigos medicininės apžiūros akto išvada patvirtina, kad nušalintas nuo darbo darbuotojas buvo neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų, darbdavio patirtos medicininės apžiūros išlaidos gali būti atlygintos VTĮ 33 straipsnio (Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisė į žalą padariusį valstybės tarnautoją) nustatyta tvarka.

Teisminė praktika:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-04-14 nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁶²-2228/2011 pažymėjo, kad nei Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas (išskyrus *VTĮ 34* str. 1 d., kurioje *inter alia* įtvirtinta valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio asmens teisė valstybės tarnautojui, kuris pasirodė tarnyboje (darbe) neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų, tą dieną neleisti dirbti ir sustabdyti darbo užmokesčio mokėjimą), nei Taisyklės atskirai ir išsamiai nereglamentuoja, kaip turi elgtis valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo, kai nustatoma, kad valstybės tarnautojas tarnyboje galimai yra neblaivus, t. y. procedūriškai nereglamentuoja, kokia tvarka ir būdais turi būti fiksuojamas valstybės tarnautojo neblaivumo faktas. Esant šioms aplinkybėms, teisėjų kolegija sprendžia, kad fiksuojant valstybės tarnautojo neblaivumo faktą gali būti vadovaujamosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 452 patvirtintomis Transporto priemonės vairuojančių ir kitų asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nustatymo taisyklėmis, kuriose įtvirtina darbuotojo siuntimo į sveikatos priežiūros įstaigą atlikti medicininės apžiūros tvarka. Kita vertus, teisėjų kolegija pažymi, kad minėtame teisės akte įtvirtinta neblaivumo nustatymo tvarka, vertinant ją tarnybinių santykių kontekste, nėra privaloma. Neblaivumo patikrinimas medicininėje įstaigoje yra tik vienas iš įrodymų fiksavimo būdų, kuriuo nagrinėjamoje byloje atsakovas galėjo pasinaudoti, siekdamas pagrįsti pareiškėjos neblaivumo faktą. Ta aplinkybė, kad pareiškėjos R. S. neblaivumas nebuvo patikrintas medicinos įstaigoje, nereiškia, jog atsakovas pareiškėjos neblaivumo fakto negalėjo įrodinėti kitomis leistinomis priemonėmis, taip pat savaime nesudaro pakankamo pagrindo visą tarnybinių patikrinimo ir tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūrą pripažinti neteisėta.

LVAT 2012-04-30 Administracinė byla Nr. A²⁶¹-1581/2012

Kauno miesto apylinkės teismo 2011 m. birželio 17 d. nutartimi teismas nutarė laikinai nušalinti įtariamąjį P. S. nuo Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus vedėjo- vyriausiojo architekto pareigų 3 (trims) mėnesiams, terminą skaičiuojant nuo 2011 m. birželio 17 d. Taigi teismo nutartimi nustatytas konkretus terminas, nuo kurio P. S. nušalinamas nuo einamų pareigų.

Baudžiamojo proceso kodekso 157 straipsnyje, kuriuo vadovaujantis pareiškėjo atžvilgiu buvo pritaikyta minima procesinės prievartos priemonė, nurodyta, kad nusikalstamos veikos tyrimo metu ikiteisminio tyrimo teisėjas, gavęs prokuroro prašymą, nutartimi turi teisę laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų ar laikinai sustabdyti teisę užsiimti tam tikra veikla, jei tai būtina, kad būtų greičiau ir nešališkiau ištirta nusikalstama veika ar užkirsta įtariamajam galimybė daryti naujas nusikalstamas veikas. Nutartis laikinai nušalinti įtariamąjį nuo pareigų siunčiama įtariamojo darbdaviui vykdyti.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija 2009 m. kovo 13 d. nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A¹⁹ – 64/2009, pažymėjo, kad procesinės prievartos priemonės – nušalinimo nuo pareigų baudžiamojo proceso metu – paskirtis – neleisti atitinkamam valstybės pareigūnui likti tarnyboje (darbe), jeigu nenušalintas nuo pareigų jis turėtų galimybę trukdyti baudžiamosios bylos tyrimui ar net daryti nusikaltimus. Šio nušalinimo atveju darbdavys negali atsakyti ir privalo vykdyti prokuroro (tardytojo) nutarimą. Kadangi nušalinimas nuo pareigų gali būti panaikinamas tik prokuroro (tardytojo) nutarimu, nušalinimo trukmė ir nušalinimo pasekmės pareigūno tarnybos santykiams nepriklauso nuo darbdavio valios. Šios aplinkybės leidžia pagrįstai konstatuoti, kad siekiant pripažinti asmens nušalinimą nuo pareigų Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka neteisėtu ir (ar) nutraukti šios procesinės prievartos priemonės taikymą, turi būti ginčijamas ne darbdavio, bet tardytojo (nagrinėjamo atveju – prokuroro) sprendimas (nutarimas).

Taigi Kauno miesto apylinkės teismo 2011 m. birželio 17 d. nutartis atsakovui buvo privaloma vykdyti. Kauno miesto apylinkės teismo 2011 m. birželio 17 d. nutartimi P. S. laikinai nušalintas nuo Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus vedėjo- vyriausiojo architekto pareigų 3 mėnesiams, terminą skaičiuojant nuo 2011 m. birželio 17 d., todėl nuo šios datos atsakovas privalėjo vadovaujantis *Valstybės tarnybos įstatymo 34* straipsnio 2 dalimi P. S. sustabdyti darbo užmokesčio mokėjimą.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija 2009 m. kovo 13 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-525-64/2009 lingvistiniu teisės aiškinimo būdu analizuodama šią Vidaus tarnybos statuto nuostatą, padarė išvadą, jog pareigūnui darbo užmokestis ir delspinigiai už nušalinimo laikotarpį šios nuostatos pagrindu be kita ko turi būti mokami kai tarnybinio patikrinimo metu nustatoma, 1) kad pareigūnas nepadarė tarnybinio nusižengimo, arba (ir), 2) kad nėra įstatymo nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl administracinio teisės pažeidimo ar nusikalstamos veikos padarymo, t. y. šių aplinkybių nebuvimas turi būti konstatuotas pareigūno atžvilgiu pradėto tarnybinio patikrinimo metu.

Esant šioms aplinkybėms bei atsižvelgdama į tai, kad procesinių prievartos priemonių taikymas nėra darbo (tarnybos) teisinių santykių dalis, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegija konstatavo, kad esant ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo sprendimui pritaikyti procesinę prievartos priemonę – nušalinimą nuo pareigų, ginčui dėl negauto darbo užmokesčio, delspinigių bei tarnybos stažo išspręsti taikomos ne Vidaus tarnybos statuto 28 straipsnio 5 ir 6 dalių, bet *Valstybės tarnybos įstatymo* 34 straipsnio 5 dalies ir (ar) atitinkamai Lietuvos Respublikos *civilinio kodekso* bei Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo nuostatos.

LVAT 2015-11-19 Administracinė byla Nr. A-2180-756/2015

Taigi nagrinėjamo ginčo esmė – pareiškėjo nušalinimo nuo pareigų teisėtumas ir pagrįstumas. Vidaus tarnybos statuto 28 straipsnyje (2013 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XII-456 redakcija) nustatyta, kad pareigūnas nuo pareigų nušalinamas *Valstybės tarnybos įstatymo* ir kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Pagal *Valstybės tarnybos įstatymo* 34 straipsnio (2013 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XII-451 redakcija), reglamentuojančio valstybės tarnautojo nušalinimo nuo pareigų atvejus, 2 dalies 3 punktą valstybės tarnautojas nuo pareigų gali būti nušalinamas, jeigu jis įtariamas ar kaltinamas padaręs tyčinį sunkų arba labai sunkų nusikaltimą arba įtariamas ar kaltinamas padaręs nusikaltimą arba baudžiamąjį nusižengimą, nurodytus Lietuvos Respublikos *baudžiamojo kodekso* XXXIII skyriuje.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Panevėžio apygardos teismo 2014 m. rugpjūčio 26 d. nutartimi baudžiamoji byla Nr. 1-134-185/2014, kurioje (be kitų asmenų) V. M., kaltinamas pagal Lietuvos Respublikos *baudžiamojo kodekso* 25 straipsnio 3 dalį ir 178 straipsnio 3 dalį, 25 straipsnio 3 dalį ir 199² straipsnio 1 dalį, 25 straipsnio 3 dalį ir 228 straipsnio 2 dalį (2007 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. X-1233 redakcija) perduota nagrinėti viešajame teismo posėdyje. Nusikaltimai, numatyti *Baudžiamojo kodekso* 178 straipsnio 3 dalyje ir 199² straipsnio 1 dalyje, kuriais kaltinamas pareiškėjas, pagal *Baudžiamojo kodekso* 11 straipsnio nuostatas pripažįstami sunkiais, o *Baudžiamojo kodekso* 228 straipsnio 2 dalyje numatytas nusikaltimas yra nurodytas šio kodekso XXXIII skyriuje. Taigi, Šiaulių policijos komisariato viršininkas, įvertinęs gautus duomenis iš Panevėžio apygardos teismo, turėjo teisę nušalinti V. M. nuo pareigų. Per kurį laiką institucijos vadovas turi tai padaryti, įstatymas nereglamentuoja. Priimdamas ginčijamą įsakymą atsakovas nepažeidė ir *Valstybės tarnybos įstatymo* 34 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytų reikalavimų.

LVAT 2009-03-13 Administracinė byla Nr. A¹⁹ – 64/2009

Pareiškėjas, dirbęs pasieniečiu, kreipėsi į teismą, prašydamas priteisti iš atsakovės Valstybės sienos apsaugos tarnybos darbo užmokestį ir delspinigius už laikotarpį (daugiau nei 4 m.), per kurį pareiškėjas buvo nušalintas nuo pareigų, įskaitant į vidaus tarnybos stažą nušalinimo nuo pareigų laikotarpį. Pirmosios instancijos teismas skundą atmetė. LVAT konstatavo, kad vidutinis darbo užmokestis už nušalinimą nuo pareigų priteisiamas iš darbdavio tik tiems valstybės tarnybos pareigūnams, kurie buvo nepagrįstai nušalinti nuo pareigų darbdavio iniciatyva tarnybinio patikrinimo metu (Vidaus tarnybos statuto 28 str. 5 ir 6 d.). Nagrinėjamu atveju pareigūnas nuo pareigų nušalintas prokuroro nutarimu atliekant ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje dėl kontrabandos. Vėliau, pareiškėjo atžvilgiu nutraukus ikiteisminį tyrimą, jis buvo grąžintas į tarnybą. Kadangi procesinių prievartos priemonių taikymas nėra darbo (tarnybos) teisinių santykių dalis, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, kad atsakovei nekilo atsakomybė ir iš jos priteisti darbo užmokestį bei delspinigius už laikotarpį, per kurį pareiškėjas buvo neteisėtai nušalintas nuo pareigų, negalima. Teismas taip pat pažymėjo, kad šis sprendimas neužkerta kelio pareiškėjui

siekti žalos atlyginimo CK 6.272 str. ar Žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įst. numatyta tvarka. LVAT pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

LVAT 2017 m. birželio 1 d. Administracinė byla Nr. eA-3283-492/2017

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Departamento direktorius, atsižvelgdamas į Departamento Kriminalinės žvalgybos skyriaus viršininko pavadootojo 2016 m. birželio 1 d. tarnybinį pranešimą Nr. TP-1120, kuriame buvo nurodyta, kad vykdamas Departamento vidaus saugumo užtikrinimo funkciją, buvo gauta informacijos, signalizuojančios apie nederamą ir neetišką Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjo T. J. elgesį su Departamento darbuotojais, kuris galbūt atitinka Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 punkte įtvirtintą priekabiavimo apibrėžimą, o pareiškėjo vykdoma komunikacija su dauguma pavaldžių darbuotojų yra užgauli ir žeminanti asmens orumą, sukurianti bauginančią ir (ar) įžeidžiančią darbinę aplinką, 2016 m. birželio 2 d. Departamento Teisės ir vidaus tyrimų skyriui pavedė atlikti tarnybinio nusižengimo tyrimą.

Departamento Personalo skyriaus vyriausioji specialistė, atlikusi psichologinį vertinimą, 2016 m. liepos 11 d. tarnybiniame pranešime Nr. TP-1505 Departamento direktorių informavo, kad Bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojai dėl T. J. veiksmų patyrė didelę įtampą, todėl ji, skyriaus vedėją nušalinus nuo pareigų, darbuotojams pasiūlė emocijų ventiliacijos grupę, kaip neatidėliotinos psichologinės pagalbos priemonę. Susitikime buvo nustatyta, kad darbuotojai patyrė daug pažeminimų ir jų darbo nuvertinimo, jie jautėsi nuolat kontroliuojami ir sekami darbo vietoje. Darbuotojos nuolat susidurdavo su seksistiniu Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjo elgesiu ir seksualiniu priekabiavimu. Dauguma darbuotojų moterų aktyviai vengė spręsti darbinis klausimus vienuoje su skyriaus vedėju. Trikdančiai darbuotojus veikė subordinuoti santykiai, kai darbuotojams yra sunkiau pasipriešinti, jie gali jaustis priklausomi ir bejėgiai, pažeminimą ir priekabiavimą išgyveno savyje, o tai galėjo neigiamai paveikti jų savivertės jausmą. Antrinio darbuotojų traumavimo patirtį lėmė aplinkybė, kai pareiškėjas išviešino tarnybiniame tyrime pateiktus darbuotojų parodymus.

Teismas konstatavo, kad pareigūnas nubaustas pagrįstai.

LVAT 2017 m. kovo 31 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-3045-520/2017

Pareiškėjas paaiškino, kad atsakovas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – ir atsakovas, Ministerija), priėmus Įsakymą, netinkamai įgyvendino jam suteiktą diskrecijos teisę ir nesilaikė imperatyvių Įsakymo turiniui keliamų reikalavimų. Įsakyme yra nurodytas tik nušalinimo nuo pareigų laikotarpis ir nušalinimo teisinis pagrindas, tačiau nėra įvardytos nušalinimo priežastys, nors pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 2 dalį tai turėjo būti padaryta. Pareiškėjo teigimu, siekiant išimtinai formaliai atitikti keliamą reikalavimą dėl nušalinimo priežasčių nurodymo, Įsakyme yra apsirojama nuoroda į pareiškėjui nežinomo turinio Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – ir Kalėjimų departamentas, Departamentas) 2016 m. rugpjūčio 10 d. raštą Nr. (1.39)7R-5261 „Dėl informacijos pateikimo“. Pareiškėjas laikėsi pozicijos, kad atsakovas, gavęs Departamento pateiktus dokumentus, turėjo nustatyti, ar reikia taikyti Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktą, o nustatęs, jog toks taikymas reikalingas, šį savo sprendimą motyvuotai pagrįsti. Vien tik nuoroda į ribotam subjektų ratui žinomą dokumentą – Departamento 2016 m. rugpjūčio 10 d. raštą Nr. (1.39)7R-5261 „Dėl informacijos pateikimo“ – neturėtų būti laikoma pakankamu ir tinkamu diskrecijos teisės įgyvendinimo pagrindu, motyvavimu.

Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjui buvo žinoma, kad pradėtas tarnybinis patikrinimas ir kad tai yra susiję su jo tarnybine veikla, Įsakyme aiškiai nurodytas esminis faktinis pagrindas – pradėtas tarnybinis patikrinimas, nušalinimo teisinis pagrindas – Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktas, pareiškėjui nebuvo užkirstas kelias ginčyti Įsakymą, nors detalių apie jo padarytą veiką, kurią atsakovas vertino kaip veiką, už kurią pareiškėjas gali būti atleistas iš valstybės tarnybos, Įsakyme ir nebuvo nurodyta. Pareiškėjui buvo žinomos ir suprantamos Įsakymo pasekmės, t. y. kad jis yra nušalintas nuo tarnybos tarnybinio patikrinimo laikui ir jam nebus mokamas atlyginimas atliekamo patikrinimo metu, todėl nagrinėjamu atveju vertinti, kad šioje byloje Įsakymas turi būti panaikintas vien dėl nepakankamo

motyvavimo, nėra pagrindo. Atsakovas šioje byloje pateikė įrodymus, kad tarnybinis patikrinimas buvo pradėtas dėl veikų, už kurias valstybės tarnautojas gali būti atleistas iš tarnybos (Kalėjų departamento Imuniteto skyriaus 2016 m. rugpjūčio 10 d. pažyma Nr. LV-2919 apie kriminalinės žvalgybos tyrimo Nr. KŽTB-002-1-2015 metu gautą informaciją; 2016 m. rugpjūčio 19 d. pranešimas apie tarnybinį nusižengimą, kuriuose nurodytos pareiškėjo veikos, dėl kurių jis įtariamas padaręs tarnybinį nusižengimą). Pareiškėjui buvo sudaryta galimybė teikti atsikirtimus į atsakovo pateiktus įrodymus, ginčyti atsakovo poziciją dėl veikų vertinimo Įsakymo priėmimo metu. Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs pareiškėjo tarnybinių nusižengimų, kuriais jis buvo įtariamas, teisinius pagrindus, nustatė, kad už tas veikas pareiškėjui galėjo būti taikoma ir pati sunkiausia tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų. Pažymėtina, kad pareiškėjas apeliaciniame skunde nenurodo jokių teisiškai pagrįstų aplinkybių, dėl kurių ši pirmosios instancijos teismo išvada turėtų būti pripažinta neteisinga.

Teismas konstatavo, kad pareiškėjas nušalintas pagrįstai.

LVAT 2018 m. vasario 14 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-2915-575/2018

Pareiškėjas šioje byloje skundžia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2017 m. gegužės 16 d. įsakymą „Dėl E. M. nušalinimo nuo pareigų“, kuriuo direktorius nušalino Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento Vilniaus miesto agentūros vedėją E. M. nuo užimamų pareigų nuo 2017 m. gegužės 17 d. įskaitytinai. Kaip matyti iš skundžiamo įsakymo turinio, jis priimtas vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktu, kuriame yra nustatyta, kad valstybės tarnautojas nuo pareigų gali būti nušalintas, jeigu tarnybinio nusižengimo tyrimas ar tarnybinis patikrinimas atliekamas dėl veikos, už kurią valstybės tarnautojas gali būti atleistas iš pareigų. Taigi, Įsakyme yra užfiksuotas teisinis nušalinimo pagrindas.

Vilniaus apygardos administracinis teismas konstatavo, kad pareiškėjo atžvilgiu pradėtas tarnybinio nusižengimo tyrimas pasibaigė fakto, kad jis padarė tarnybinį nusižengimą, konstatavimu; už Valstybės tarnybos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktų pažeidimus pareiškėjui paskirta tarnybinė nuobauda – griežtas papeikimas; nagrinėjamoje situacijoje atsakovas neturi Valstybės tarnybos įstatymo 34¹ straipsnio numatytos prievolės pareiškėjui dėl darbo užmokesčio ir kitų išmokų išmokėjimo. Apeliaciniame skunde nėra teisinių argumentų, kad aplinkybės, dėl ko pareiškėjas nušalintas, būtų nepasitvirtinusios. Taigi, apelianas aukščiau nurodytos teismo išvados nenuginčijo.

LVAT 2019-07-03 Administracinė byla Nr. eA-1823-756/2019

Teismas, išanalizavęs faktines ginčo aplinkybes, nurodė, jog pareiškėjai pareikštas įtarimas šturkštaus tarnybinio nusižengimo padarymu yra pakankamai pagrįstas. Akivaizdu, kad tarnybinio nusižengimo tyrimo metu pasitvirtinus įtarimams, tokie veiksmai galėtų būti kvalifikuojami kaip šturkštus tarnybinis nusižengimas, už kurį valstybės tarnautoja gali būti atleista iš pareigų (net ir įvertinus pareiškėjos akcentuojamą ilgametę darbo patirtį, tarnybinių nuobaudų neturėjimą ir kt.). Dėl pareiškėjos nušalinimo nuo pareigų VTĮ 34 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu teismas nurodė, kad A. Z. 2017 m. gruodžio 4 d. pranešime ministrui nurodytos aplinkybės negali būti laikomos įrodytomis, kadangi visiškai neaiškus tokio pranešimo surašymo tikslas, pranešime aplinkybės išdėstytos abstrakčiai, jos iš dalies nesutampa su paties A. Z. parodymais Komisijoje ir teismo posėdžio metu (pvz., dėl aplinkybės, kad pareiškėja tariamai ne kartą sakė temti laiką) ir liudytoja apklaustos L. G. parodymais. Vis dėlto, net ir nevertinant A. Z. pranešime nurodytų aplinkybių kaip teisingų, teismas sprendė, kad ministrui buvo pakankamas pagrindas pareiškėją nušalinti nuo pareigų pagal VTĮ 34 straipsnio 2 dalies 1 punktą. Pareiškėja, kaip įstaigos vadovė, pagal savo užimamas pareigas gali daryti poveikį jai pavaldiems valstybės tarnautojams ir darbuotojams, kurie tarnybinio nusižengimo tyrimo metu galbūt turėtų teikti dokumentus ir informaciją apie pareiškėjai pareikštus įtarimus dėl minėtų ŽŪM pavedimų vykdymo aplinkybių. Taigi, šios aplinkybės pakankamos pagrįsti objektyvią prielaidą, kad pareiškėja kaip įtariamoji tarnybinio nusižengimo padarymu, dėl savo tarnybinės padėties gali paveikti tarnybinį patikrinimą. Atsižvelgęs į visas aplinkybes, pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad skundžiamu 2017 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3P-138 ministras, vadovaudamasis VTĮ 34 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktais, pagrįstai ir teisėtai nušalino pareiškėją nuo Žuvininkystės tarnybos direktorės pareigų.

LVAT 2021-10-06 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3651-629/2021

Atsakydama į atsakovo argumentą, kad pareiškėjui tarnybinio patikrinimo rezultatas buvo neigiamas, teisėjų kolegija pažymi, jog iš Statuto 45 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatų matyti, kad nušalinimas yra siejamas su tam tikrų faktinių aplinkybių nustatymu, t. y. nušalinimas laikomas pagrįstu, kai nustatoma, jog tarnybinio patikrinimo dėl pareigūno veikos metu jis aktyviais veiksmais trukdo atlikti šį patikrinimą arba siekia paveikti tarnybinio patikrinimo eigą ir rezultatus. Šios normos turinys nesuponuoja atsakovo nurodomo aiškinimo, kad nušalinimo pagrindas pagal Statuto 45 straipsnio 2 dalies 1 punktą turi būti vertinamas retrospektyviai, t. y. atsižvelgiant į tarnybinio patikrinimo rezultatus. Teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad teisėtas asmens nušalinimo nuo pareigų pagrindas yra ne tarnybinio nusižengimo padarymo faktas, o pagrįstas įtarimas, paremtas paaiškėjusiais faktais ar informacija, kurie pakankami objektyviam stebėtoju sudarytų nuomonę, jog asmuo gali paveikti tarnybinį patikrinimą. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju nėra pagrindo vertinti pareiškėjo nušalinimo pagrindumą ir teisėtumą tarnybinio patikrinimo rezultatų kontekste.

LVAT 2021-05-05 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3020-575/2021

Teisėjų kolegijos vertinimu, laiškuose pareiškėjas nors ir nepagarbiai, bet reiškė savo subjektyvią poziciją apie (duomenys neskelbtini) ir jo veiklą bei siekė, kad Aplinkos ministerija inicijuotų tyrimą dėl minėto asmens. Pats savaime pozicijos reiškinys, siekimas, kad būtų inicijuotas tyrimas dėl, pareiškėjo nuomone, neteisėtos veiklos, nėra neteisėti veiksmai. Tad nepaisant to, kad aptariamų laiškų tonas, juose vartojami išsireiškimai nėra etiški (pagarbūs), tačiau, teisėjų kolegijos nuomone, toks pareiškėjo elgesys nesuponuoja, kad jis padarė tokį sunkų tarnybinį nusižengimą, dėl kurio padarymo švelnesnės teisinės atsakomybės taikymas neatitiktų bendrųjų teisingumo, sąžiningumo, protingumo ir proporcingumo principų. Todėl teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismui, kad šiuo atveju ginčijamu įsakymu nebuvo pakankamo pagrindo pareiškėją nušalinti nuo pareigų pagal VTĮ 40 straipsnio 2 dalies 2 punktą, t. y., kad tarnybinio nusižengimo tyrimas ar tarnybinis patikrinimas atliekamas dėl veikos, už kurią valstybės tarnautojas gali būti atleistas iš pareigų. Aptartų laiškų turinys sudaro pagrindą vertinti, kad pareiškėjas galbūt padarė etikos normų pažeidimus, už kuriuos gali būti taikoma tarnybinė atsakomybė, bet ne pati griežčiausia – atleidimas iš tarnybos. Tad konstatuotina, kad dėl aptartų išsiųstų laiškų pareiškėjas VTĮ 40 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu nušalintas neteisėtai.

LVAT 2020-10-07 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-4122-492/2020

Teisėjų kolegija šių pareiškėjų argumentų nevertina kaip pakankamo pagrindo abejoti nurodomos VTĮ 41 straipsnio 2 dalies nuostatos, jog už nušalinimo laikotarpį valstybės tarnautojui darbo užmokestis nemokamas, atitiktimi Konstitucijos 48 straipsnio nuostatomis, taip pat teisinės valstybės, teisingumo ir proporcingumo principams. Pareiškėjai minėtą įstatymo nuostatą pateikia selektyviai, neatsižvelgdami į jos sisteminių taikymą, numatantį teisingą pasekmių kompensavimą, t. y. valstybės tarnautoją nuo tarnybos nušalinus nepagrįstai ar nepasitvirtinus aplinkybėms, lėmusioms nušalinimą, jis grąžinamas į eitas pareigas ir per 10 darbo dienų, kai valstybės tarnautojas vėl pradėjo eiti pareigas, jam išmokamas darbo užmokestis už laikotarpį, kurį jis buvo nušalintas nuo tarnybos, taip pat delpinigiaai. Be to, nušalintas tarnautojas gali dirbti kitą darbą, ne valstybės tarnyboje. Teisines abejones dėl pareiškėjų nurodomų kliūčių užimti pareigas valstybės tarnyboje proporcingumo paneigia minėti valstybės tarnautojo statuso ypatumai, reikalavimas turėti nepriekaištingą reputaciją.

LVAT 2023 m. spalio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2372-815/2023

Departamento direktorius, atsižvelgdamas į Departamento vidaus tyrimų skyriaus patarėjo, atliekančio vedėjo funkcijas, 2023 m. birželio 9 d. tarnybinį pranešimą Nr. TNT-63, 2023 m. birželio 9 d. priėmė Įsakymą, kuriuo nušalino pareiškėją nuo užimamų pareigų dėl galbūt padaryto šiurkštaus tarnybinio nusižengimo nuo 2023 m. birželio 12 d. iki tarnybinio nusižengimo tyrimo, atliekamo pareiškėjo atžvilgiu, pabaigos (1 punktas); įpareigojo pareiškėją grąžinti valstybės tarnautojo pažymėjimą ir visas jam patikėtas su jo pareigų vykdymu susijusias darbo priemones ir jo žinioje esančius dokumentus pagal perdavimo–priėmimo aktą; nurodė Departamento Finansų skyriui nemokėti darbo užmokesčio pareiškėjui jo nušalinimo nuo pareigų laikotarpiui.

Teismas pažymėjo, kad iš Aprašo 3 punkte įtvirtinto teisinio reguliavimo matyti, jog tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas gavus oficialią informaciją apie galimą valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Tik ištyrus tarnybinį nusižengimą, gali būti priimta motyvuota išvada apie tyrimo rezultatus, kurioje, be kita ko, nurodoma, ar valstybės tarnautojas padarė tarnybinį nusižengimą. Nušalinimas nuo pareigų taikomas tarnybinio nusižengimo tyrimo metu (įprastai pačioje jo pradžioje), t. y. iki galutinio sprendimo dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo priėmimo, todėl nušalinimo nuo pareigų taikymas negali būti siejamas su galutiniu tyrimo rezultatu. Teisėtas asmens nušalinimo nuo pareigų pagrindas yra ne tarnybinio nusižengimo padarymo faktas, o pagrįstas įtarimas, paremtas paaikšėjusiais faktais, informacija, kurie yra pakankami objektyviam stebėtojiui susidaryti nuomonę, jog asmuo gali būti padaręs šiurkštų tarnybinį nusižengimą. Įsakymo 1 punkte nurodyta dėl kokio galbūt padaryto šiurkštaus tarnybinio nusižengimo pareiškėjas yra nušalintas nuo užimamų pareigų.

Parengė:

Veiklos valdymo ir teisės skyrius